

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr 2/2017
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 12 stycznia 2017 r.

RAPORT Z WIZYTACJI
(profil ogólnoakademicki)

dokonanej w dniach 13-14 października 2017 na kierunku
politologia prowadzonym
na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego
w Bydgoszczy

Warszawa, 2017

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	4
1.2. Informacja o procesie oceny	4
2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku	5
3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej	6
4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej	7
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	7
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1	7
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	7
Dobre praktyki	7
Zalecenia	7
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	7
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2	7
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	7
Dobre praktyki	7
Zalecenia	7
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	7
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3	8
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	8
Dobre praktyki	8
Zalecenia	8
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	8
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4	8
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	8
Dobre praktyki	8
Zalecenia	8
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	8
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5	8
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	8
Dobre praktyki	8
Zalecenia	8
Kryterium 6. Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia	9
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6	9
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	9
Dobre praktyki	9
Zalecenia	9
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	9
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7	9
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	9
Dobre praktyki	9
Zalecenia	9
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągania efektów kształcenia	9
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8	9
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	9
Dobre praktyki	10
Zalecenia	10
8. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny	10
Załączniki:	11
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	11

Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	12
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych.....	12
Załącznik nr 4. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego)13	
Załącznik nr 5. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy nie mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego)14	
Załącznik nr 6. Wykaz modułów zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa	14
Załącznik nr 7. Informacja o hospitolowanych zajęciach i ich ocena	14

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: dr hab. Krzysztof Szewior, członek PKA

członkowie:

1. prof. dr hab. Sebastian Wojciechowski – ekspert PKA,
2. dr hab. Artur Wolek – ekspert, członek PKA,
3. mgr inż. Maciej Markowski – ekspert ds. postępowania oceniającego,
4. Jakub Bakonyi – ekspert ds. studenckich, przedstawiciel Parlamentu Studentów RP.

1.2. Informacja o procesie oceny

Polska Komisja Akredytacyjna po raz trzeci dokonywała oceny programowej na kierunku politologia, prowadzonym w wizytowanej podstawowej jednostce organizacyjnej Uczelni. Wizytacja została przeprowadzona w związku z upłynięciem okresu na jaki została wydana poprzednia ocena programowa z roku 2010, która zakończyła się oceną pozytywną.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Raport Zespołu Oceniającego (ZO PKA) został opracowany na podstawie przedłożonego przez Uczelnię raportu samooceny oraz przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, przeglądu prac dyplomowych i etapowych, spotkań i rozmów przeprowadzonych z władzami Uczelni oraz Wydziału, reprezentantami interesariuszy zewnętrznych, pracownikami i studentami ocenianego kierunku. ZO PKA odbył spotkanie z przedstawicielami Wydziałowego Zespołu ds. Zapewniania Jakości Kształcenia, samorządu studenckiego oraz kół naukowych. Dokonano wizytacji infrastruktury dydaktycznej Wydziału i Uczelni.

Władze Uczelni i Wydziału stworzyły bardzo dobre warunki do pracy ZO PKA, za co w tym miejscu wypada podziękować.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku

Nazwa kierunku studiów	Politologia	
Poziom kształcenia (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	Studia I stopnia	
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne	
Nazwa obszaru kształcenia, do którego został przyporządkowany kierunek (w przypadku, gdy kierunek został przyporządkowany do więcej niż jednego obszaru kształcenia należy podać procentowy udział liczby punktów ECTS dla każdego z tych obszarów w liczbie punktów ECTS przewidzianej w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia)	Obszar nauk społecznych – 93,5% Obszar nauk humanistycznych – 6,5%	
Dziedziny nauki/sztuki oraz dyscypliny naukowe/artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia na ocenianym kierunku (zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 8 sierpnia 2011 w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych, Dz.U. 2011 nr 179 poz. 1065)	Nauki społeczne Nauki prawne Nauki ekonomiczne Nauki humanistyczne Dyscyplina wiodąca: nauki o polityce dyscypliny: n. o polityce, o poznaniu i komunikacji społecznej, socjologia; n. o bezpieczeństwie; ekonomia; n. o zarządzaniu; o administracji, prawo, filozofia oraz historia,	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS przewidziana w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia	6 semestrów, 180 ECTS	
Specjalności realizowane w ramach kierunku studiów	Studia I stopnia: Analityk polityczny, Reklama i public relations, Współpraca z Chinami, Studia brytyjskie, Prawa człowieka	
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwentów	licencjat	
Liczba nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego	9	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	50	0
Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów na studiach stacjonarnych	2025	

Nazwa kierunku studiów	Politologia	
Poziom kształcenia (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	Studia II stopnia	
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne	
Nazwa obszaru kształcenia, do którego został przyporządkowany kierunek (w przypadku, gdy kierunek został przyporządkowany do więcej niż jednego obszaru kształcenia należy podać procentowy udział liczby punktów ECTS dla każdego z tych obszarów w liczbie punktów ECTS przewidzianej w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia)	Obszar nauk społecznych – 93,5% Obszar nauk humanistycznych – 6,5%	
Dziedziny nauki/sztuki oraz dyscypliny naukowe/artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia na ocenianym kierunku (zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 8 sierpnia 2011 w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i	Nauki społeczne Nauki prawne Nauki ekonomiczne Nauki humanistyczne	

artystycznych, Dz.U. 2011 nr 179 poz. 1065)	Dyscyplina wiodąca: nauki o polityce dyscypliny: n. o polityce, o poznaniu i komunikacji społecznej, socjologia; n. o bezpieczeństwie; ekonomia; n. o zarządzaniu; o administracji, prawo, filozofia oraz historia,	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS przewidziana w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia	4 semestry, 90 ECTS	
Specjalności realizowane w ramach kierunku studiów	Bezpieczeństwo wewnętrzne	
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwentów	magister	
Liczba nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego	14	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	13	0
Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów na studiach stacjonarnych	835	

3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Ocena stopnia spełnienia kryterium: Wyróżniająca / W pełni / Zadawalająca / Częściowa / Negatywna
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	Zadawalająca
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	Zadawalająca
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	Zadawalająca
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	W pełni
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	Zadawalająca
Kryterium 6. Umiejscowienie procesu kształcenia	W pełni
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	W pełni
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągania efektów kształcenia	W pełni

Uczelnia pismem z dnia 9 lutego 2018 r. udzieliła odpowiedź na raport z oceny jakości kształcenia dokonanej przez ZO PKA. Zdaniem władz Wydziału istotnie on uzupełnia raport samooceny wiedzę o Wydziale oraz INP. Zadeklarowano udzielenie Instytutowi wsparcia w zakresie kontynuacji działań naprawczych. W chwili obecnej podjęto szereg inicjatyw oraz włączono do nich stosowne podmioty.

Działania powinny zmierzać, za rekomendacjami ZO PKA, w kierunku:

- a. ograniczenia raportowania ilościowego na rzecz analiz jakościowych;
- b. zmiany formuły relacji z interesariuszami zewnętrznymi oraz poszerzenia kontaktów o przedstawicieli sfery i władzy publicznej;
- c. analizy i oceny efektów kształcenia przy udziale interesariuszy;
- d. ułatwienia jednostkom wydziałowym prowadzącym kształcenie prowadzenia analiz stopnia osiągnięcia efektów kształcenia.

Instytut Nauk Politycznych poinformował za podjęciu działań naprawczych i korygujących oraz przedstawił stosowne wyjaśnienia poparte dokumentacją zawartą w załącznikach.

Kryterium nr 1.

W zakresie umiędzynarodowienia okazano ponownie listę partnerów zagranicznych oraz uzupełniono informację, która uprzednio nie została przedstawiona ZO PKA. Zobowiązano się do intensyfikacji relacji oraz do podejmowania działań na rzecz ich poszerzenia i silniejszego wykorzystania na poziomie dydaktycznym. W najbliższym okresie planowana jest bilateralna wymiana kadry w celach dydaktycznych i naukowych pomiędzy UKW i Amerykańskim Uniwersytetem w Azji Centralnej. Przedstawiono pobyt naukowca z Rosyjskiego Państwowego Uniwersytetu Społecznego w Moskwie. Miejsce miały dwie wizyty dydaktyczne przedstawiciela Węgier oraz Norwegii. Planowany jest pobyt akademicka z Turcji. W ostatnim okresie pracownicy INP UKW uczestniczyli w konferencjach międzynarodowych prezentując wyniki własnych badań, implementowanych je w procesie dydaktycznym (e-partycypacja, NATO, wieloetniczność i postawy obywatelskie w USA). Planowane są kolejne inicjatywy naukowo-dydaktyczne (np. dostęp do informacji publicznej). W bieżącym roku akademickim Instytut proponuje studentom tematyczne zajęcia w języku angielskim, w sumie INP jest obecnie w stanie zaproponować 13 kursów w języku angielskim.

2.

Uczelnia od bieżącego roku akademickiego wprowadza lepiej skorelowane efekty kształcenia. zobowiązano wszystkich pracowników do praktykowania regularnego przeglądu sylabusów. Wnioski z tejsze kontroli były przedmiotem posiedzenia Rady Programowej w dniu 5 lutego 2018 r. Poprawione karty przedmiotu wejdą do użycia od semestru letniego 2017/2018 (uczelnia przekazała zmodyfikowane sylabusy do ponownej oceny ZO PKA).

3.

INP zakończył weryfikację efektów kształcenia przy udziale pracowników wskutek wykorzystania doświadczeń dydaktycznych oraz naukowych. Trwają konsultacje z interesariuszami. Wersję projektową zawarto w odpowiedzi przesłanej do ZO PKA (zał. 1 i 2), zmiany nie przekraczają 30% ogólnej liczby efektów kształcenia, odnoszą się wyłącznie do tych krytycznie ocenionych przez ZO PKA. Zmiana sprawdza się do uściślenia treści. Rozbudowano opis efektu kształcenia dot. nauki języka angielskiego o treści politologiczne.

4.

W 2017 r. istotnie poszerzono skład rady interesariuszy, by był bardziej odpowiedni względem kierunku i specjalności, podejmuje się inicjatywy innego poukładania relacji i ich zdynamizowania. Powołano koordynatora ds. kontaktów, którego zadaniem jest rozwijanie kontaktów oraz wykorzystywanie ich na potrzeby doskonalenia procesu nauczania.

Kryterium nr 2

1. Uczelnia dokonała przeglądu i modyfikacji sylabusów pod kątem dostosowania formy weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia do efektów zakładanych dla przedmiotów rozpoczynających się w II semestrze roku akademickiego 2017/2018 oraz wdrożyła procedurę kompleksowego przeglądu sylabusów w powiązaniu z procesem doskonalenia efektów kształcenia (zob. Kryterium 1). Działania te uprawdopodobniają istotną poprawę w zakresie weryfikowania realizacji efektów kształcenia.

2. Uczelnia uzupełniła sylabusy przedmiotów rozpoczynających się w II semestrze roku akademickiego 2017/2018 o literaturę obcojęzyczną i zadeklarowała kontrolowanie jej wykorzystania. Wprowadziła także inne elementy zmian programowych, które mają wzmocnić kształcenie umiejętności językowych (możliwość wyboru przedmiotów fakultatywnych również spośród

przedmiotów nauczanych w języku angielskim, obowiązek korzystania z literatury obcojęzycznej przy pisaniu prac dyplomowych).

3. Uczelnia przygotowała i zobowiązała się do przyjęcia regulacji opisującej wymogi jakościowe dotyczące prac dyplomowych. Szczególnie zwrócono w nich uwagę na wymagania z zakresu warsztatu naukowego. Uczelnia dokonuje przeglądu obronionych w poprzednich latach losowo wybranych prac dyplomowych pod kątem ich jakości w celu wsparcia promotorów i recenzentów. Uczelnia deklaruje troskę o decyzje personalne dotyczące promotorstwa i recenzowania prac dyplomowych. Uczelnia deklaruje wprowadzenie od kolejnego roku akademickiego proseminariów przygotowujących do pisania prac naukowych. Uczelnia poinformowała, że w stosowanej już procedurze dyplomowania recenzje prac dyplomowych wypełniane są elektronicznie przed dniem obrony pracy dyplomowej.

4. Uczelnia przekonująco wyjaśniła przyczyny nikłego udziału studentów II stopnia w badaniach naukowych, ale zadeklarowała włączanie studentów w konkretne projekty badawcze prowadzone przez pracowników Instytutu Nauk Politycznych UKW.

5. Instytut prowadzący kierunek politologia zwrócił się do Rektora UKW o zgodę na przywrócenie praktyk zawodowych dla studentów tego kierunku. Od marca 2018 r. Uczelnia realizuje projekt organizacji staży zawodowych dla studentów UKW, do udziału w którym zgłoszono studentów politologii. Jedno lub drugie działanie, o ile zostaną zrealizowane, uprawdopodobniają nabycie umiejętności i kompetencji społecznych charakterystycznych dla absolwentów politologii.

Kryterium nr 3

1. Zaangażowanie przedstawicieli studentów do uczestnictwa w posiedzeniach organów kolegialnych – zobligowano do uczestnictwa, powołano nowych członków.

2. Uwzględnienie w działalności Rady Programowej kompleksowych przeglądów programów oraz analizy wyników weryfikacji efektów kształcenia. Dla zrealizowania tego zalecenia podjęto działania naprawcze służące kompleksowości pod kątem podmiotowym oraz przedmiotowym. Przekazano do Rady Programowej wybrane sylabusy do oceny metod pracy ze studentami. Działania te są konsultowane z pracodawcami. Zrealizowano zalecenie ZO PKA dot. uzupełnienia literatury kursów o pozycje obcojęzyczne.

3. Zapoczątkowano dyskusję w UKW odnoszącą się do zaleceń ZO, by w projakościowym zarządzaniu skoncentrować się na analizie jakościowej i silniejszym implementowaniu wyników działań ewaluacyjnych.

Kryterium nr 5.

1. INP w odpowiedzi na to kryterium powtórzył informację zawartą już w częściach wcześniejszych, odnoszą się one do składu i reprezentatywności Rady Programowej, regularności intensywności spotkań, zaangażowania interesariuszy w opiniowanie elementów programu kształcenia, włączenia ich w organizację praktyk studenckich oraz promocję zatrudniania absolwentów politologii, w kooperowanie z pracodawcami nie tylko poprzez Radę Programową ale w szerszym wymiarze poprzez wykorzystanie wszystkich zasobów i kanałów (np. konferencje, debaty, projekty, zaangażowanie studentów).

Uczelnia w odpowiedzi na Raport ZO PKA udzieliła odpowiedzi w odniesieniu do wszystkich kryteriów, jednakże przedstawione stanowisko nie uzasadnia zmiany oceny tych kryterium, pierwotnie ocenione jako „w pełni”.

Struktura ocen cząstkowych pozwala na wydanie oceny pozytywnej „w pełni”.

Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	W pełni
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	W pełni
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	W pełni
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	W pełni

4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni

1.1. Koncepcja kształcenia

1.2. Badania naukowe w dziedzinie / dziedzinach nauki / sztuki związanej / związanych z kierunkiem studiów

1.3. Efekty kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Kierunek studiów politologia jest nauczany w INP od szeregu lat na poziomie studiów pierwszego i drugiego poziomu. Pod tym względem Instytut wypełnia przestrzeń ośrodków politologicznych w regionie Kujawsko-Pomorskim. Przejęta koncepcja studiów sytuuje się w głównym nurcie nauczania akademickiego zarówno z uwagi na blok podstawowy, jak i specjalności. Kierunek mieści się w ramach określonych misją i strategią rozwoju.

Tożsamość kierunku wyraża się, i jednocześnie potwierdza, szereg zapisów zawartych w:

- a. określeniu obszarów kształcenia, dziedzin nauki oraz dyscyplin naukowych – nauki społeczne oraz humanistyczne, (nauki społeczne, prawne, ekonomiczne, n. humanistyczne), dyscypliny: n. o polityce, o poznaniu i komunikacji społecznej, socjologia; n. o bezpieczeństwie; ekonomia; n. o zarządzaniu; o administracji, prawo, filozofia oraz historia, literaturoznawstwo;
- b. treści efektów kształcenia kierunkowych oraz modułowych;
- c. strukturze programu studiów.

Elementy te stanowią należytą podstawę dla budowania interdyscyplinarnego ujęcia politologii. Widoczny jest także postęp w rozwoju dyscyplin stanowiących podstawę kształcenia. Kierunek realizuje kompleksowe ujęcie odnoszące się do efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Ich poziom oraz zakres zostały dobrane adekwatnie do poziomu nauczania, zawierają także należną siatkę pojęciową, metodologię prowadzenia badań naukowych. Podstawa merytoryczna i metodologiczna są aktualne oraz uwzględniają standardy międzynarodowe w zakresie wiedzy i sposobu prowadzenia badań naukowych. Można także z nich wyczytać metodykę nauczania. Studia zorientowane są – szczególnie poprzez nowe specjalności – na potrzeby lokalne i regionalne, choć oczywiście w szerszym kontekście wyzwań naukowych i społeczno-ustrojowych. Pod tym względem cechuje je unikatowość. Dlatego należy uznać, że oferta kształcenia oraz wyborów potencjalnych miejsc zatrudnienia są właściwe i tak też skorelowane na poziomie dydaktycznym, praktyk studenckich oraz badawczym.

Za ważne i trafne należy uznać osadzenie Instytutu Nauk Politycznych w obecnym Wydziale, zapewnia to właściwe wsparcie innych jednostek oraz prowadzonych badań naukowych w rozwój bydgoskiej politologii.

Występuje zgodność problematyki i kierunków badań realizowanych w jednostce z zakresem dziedzin nauki oraz dyscyplin naukowych wskazanych przez uczelnię jako podstawę kierunku. Badania dotyczą przede wszystkim takich obszarów, jak: współczesna myśl polityczna i ruchy społeczne, transformacja ładu społecznego, zasady zrównoważonego rozwoju, historia polityczna polskiej emigracji od 1939 roku po współczesność, proces integracji europejskiej rozpatrywany z perspektywy Polski i Niemiec,

teoria i praktyka polityki społecznej oraz gospodarczej, reżimy polityczne, stosunki międzynarodowe czy system polityczny.

W badania naukowe są włączani zarówno doktoranci, jak i studenci czego przejawem jest n. opublikowanie numeru Zeszytów Naukowych Koła Naukowego Studentów Politologii czy realizacja projektu badawczego pt. „Wartości oraz aspiracje życiowe młodzieży w aspekcie współczesnych zagrożeń dla bezpieczeństwa”.

Z analizy przekazanej dokumentacji (w tym dorobku naukowego) oraz przeprowadzonych rozmów wynika, że mamy do czynienia z kompleksowością, różnorodnością oraz aktualnością poruszanej problematyki badawczej. Wpływa to pozytywnie na koncepcję kształcenia i jej rozwój oraz doskonalenie efektów kształcenia, a także program studiów. Niektóre wyniki badań, jak choćby wspomniany powyżej projekt badawczy są wykorzystywane w procesie kształcenia. Podstawowym mankamentem jest jednak niski stopień umiędzynarodowienia badań naukowych, co wpływa niekorzystnie między innymi na umiędzynarodowienie procesu dydaktycznego.

Efekty kształcenia, przyjęte uchwałą Senatu UKW 156/2012/2013, zakładane dla kierunku studiów są spójne treściowo z wybranymi efektami kształcenia dla obszarów kształcenia, odpowiednich poziomów i profilu ogólnoakademickiego, do których kierunek został przyporządkowany (obszary nauk społecznych i nauk humanistycznych; dyscypliny naukowe: nauki o polityce, nauki o polityce publicznej, nauki o poznaniu i komunikacji społecznej, socjologia, nauki o bezpieczeństwie, ekonomia, nauki o zarządzaniu, nauki o administracji, prawo, filozofia, historia, literaturoznawstwo). Program kształcenia na studiach pierwszego stopnia obejmuje w sumie 45 efektów kierunkowych (17 w zakresie wiedzy, 18 umiejętności, 10 w zakresie kompetencji społecznych), natomiast na studiach drugiego stopnia 40 efektów (15 w zakresie wiedzy, 17 umiejętności, 8 w zakresie kompetencji społecznych). Efekty odnoszą się w przeważającej mierze do obszaru nauk społecznych (uwzględniono wszystkie efekty obszarowe) i w niewielkim, ale wystarczającym stopniu do obszaru nauk humanistycznych. Efekty kierunkowe zostały utworzone z uwzględnieniem odniesienia do odpowiednich poziomów Krajowych Ram Kwalifikacji.

Efekty kierunkowe są wewnętrznie spójne i najczęściej prawidłowo zdefiniowane, choć niektóre efekty z zakresu umiejętności dla studiów pierwszego stopnia są zbyt rozbudowane. Przykładowo efekt „Potrafi dostrzec i ocenić społeczne oczekiwania dotyczące ewolucji roli instytucji społeczno-politycznych oraz zagrożenia dla porządku prawnego, społecznego i politycznego. Posiada umiejętność prognozowania zjawisk politycznych na poziomie ogólnym oraz zagrożeń funkcjonującego porządku prawnego, społecznego i politycznego” opisuje w istocie dwie umiejętności: analizy i prognozowania. Są one powiązane, ale nie tożsame, a z pewnością muszą być weryfikowane w odmienny sposób (analogicznie efekty K_U05, K_U11).

W tworzeniu kierunkowych efektów kształcenia daje się dostrzec tendencja do ich nadmiernego mnożenia, co nie musi być błędem, ale wprowadza ryzyko niemożliwości osiągnięcia przez studentów wszystkich efektów kształcenia. Z przedstawionej matrycy określającej relacje między kierunkowymi efektami kształcenia i efektami kształcenia zdefiniowanymi dla poszczególnych modułów/przedmiotów wynika, że wszystkie efekty kierunkowe są realizowane. Jej głębsza analiza ujawnia jednak obszary ryzyka nieosiągnięcia niektórych efektów, szczególnie z zakresu umiejętności i kompetencji społecznych. Przykładowo efekt „Jest przygotowany do monitorowania i stosowania

procedur ewaluacyjnych w sferze publicznej” realizują dwa przedmioty, w tym jeden specjalnościowy będący częścią specjalności, na którą nie prowadzi się już rekrutacji. Analiza karty jedyne go zatem przedmiotu, który obecnie realizuje ten efekt (Statystyka i demografia) budzi wątpliwości, czy w istocie studenci mogą nabyć na nim umiejętności stosowania procedur ewaluacyjnych w sferze publicznej. Wątpliwości dotyczące osiągania wszystkich efektów kształcenia w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych w praktyce realizacji procesu dydaktycznego zostały szerzej omówione w analizie dotyczącej kryterium 2 (poniżej).

Program kształcenia na obu poziomach zawiera efekty związane z pogłębioną wiedzą, umiejętnościami badawczymi oraz kompetencjami niezbędnymi w działalności badawczej w rodzaju umiejętności analizy mechanizmów funkcjonowania wspólnot lokalnych i organizacji politycznych oraz procesu rządzenia i podejmowania decyzji, czy wykorzystania metod i technik badawczych do opisu i analizy zjawisk politycznych. Program kształcenia uwzględnia również nabycie umiejętności językowych wybranego języka obcego na poziomie B2 na studiach I stopnia i B2+ na studiach II stopnia .

W procesie opracowania i modyfikacji programów kształcenia w sposób systemowy zaangażowani są interesariusze wewnętrzni. Natomiast udział interesariuszy zewnętrznych ma charakter okazjonalny i raczej formalny, a interesariusze w niewielkim stopniu reprezentują pełne otoczenie społecznie i gospodarcze, w którym absolwenci politologii mogą rozwijać swoją karierę zawodową. Na korzyść uczelni w tym zakresie przemawia jednak fakt, że wśród pracowników dydaktycznych znajdują się osoby przez swoją karierę zawodową związane z potencjalnym rynkiem pracy dla absolwentów kierunku (dziennikarze, byli funkcjonariusze służb mundurowych).

Uzasadnienie z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Uczelnia realizuje kształcenie na kierunku politologia zgodnie z standardem akademickim oraz dobrą praktyką, w tym celu wykorzystuje osiągnięcia naukowe krajowe oraz międzynarodowe. Znajdują one swe odzwierciedlenie w konstrukcji efektów kształcenia, programu oraz specjalnościach. Kierunek mieści się w ramach wyznaczonych dokumentami strategicznymi UKW. Kierunek został osadzony na szeregu dyscyplinach naukowych, przedstawiciele tych dyscyplin współtworzą zasoby kadrowe. Niektóre obszary aktywności uczelni wymagają wzmocnienia, w tym szersze otwarcie na międzynarodową naukę. Wymagana jest ponowna analiza efektów kształcenia w toku postępowania ewaluacyjnego. Za zasadne należy uznać poszerzenie grona interesariuszy zewnętrznych, by stanowili grupę bardziej reprezentatywną z uwagi na cele kształcenia oraz obszary zatrudnienia absolwentów.

Zalecenia

1. Poprawić poziom umiędzynarodowienia prowadzonych badań naukowych oraz wykorzystać ten fakt na poziomie dydaktycznym.
2. Dokonać analizy spójności kierunkowych efektów kształcenia z efektami przedmiotowymi pod kątem realnych możliwości ich realizacji.
3. Poprawić konstrukcję kierunkowych efektów kształcenia w zakresie umiejętności tak, by jeden efekt nie zawierał zbyt wielu elementów składowych utrudniając ich wspólne zweryfikowanie.

4. W proces modyfikacji programów kształcenia włączyć w większym stopniu i bardziej różnorodnym interesariuszy zewnętrznych.

Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

2.1. Program i plan studiów - dobór treści i metod kształcenia

2.2. Skuteczność osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

2.2.1. Rekrutacja kandydatów, zaliczanie etapów studiów, dyplomowanie, uznawanie efektów kształcenia oraz potwierdzanie efektów uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Program studiów na kierunku politologia I stopnia trwa 3 lata, tj. 6 semestrów. Do ukończenia studiów wymagane jest zdobycie 180 ECTS (30 ECTS w każdym cyklu semestralnym). Nakład pracy studenta został policzony przy uwzględnieniu bezpośredniego kontaktu z wykładowcą oraz najprawdopodobniej różnych form pracy własnej, bowiem w kartach przedmiotów praca własna prawie nigdy nie jest uwzględniana. Na studiach II stopnia program jest realizowany w ciągu czterech semestrów (2 lata), a do ukończenia studiów wymagane jest zdobycie 120 ECTS. Od drugiego roku na studiach I stopnia studenci dokonują wyboru między dwiema specjalnościami. Na studiach II stopnia w ramach jednej specjalności do wyboru studenci mają dwa moduły/bloki. Uczelnia planuje wprowadzenie drugiej specjalności na studiach II stopnia. Przedmioty do wyboru dla I i II stopnia studiów stanowią nieco ponad 30% ECTS zdobywanych przez studenta w toku studiów.

Analiza sylabusów poszczególnych modułów kształcenia pozwala stwierdzić, iż treści programowe na ocenianym kierunku są zgodne z zakładanymi efektami kształcenia oraz uwzględniają aktualny stan wiedzy związanej z zakresem ocenianego kierunku. Potwierdza to również analiza literatury, której znajomość jest konieczna dla zaliczenia poszczególnych modułów kształcenia. Treści programowe zostały odpowiednio dobrane zgodnie ze specyfiką nauk o polityce jako nauk społecznych oraz specyfiką pozostałych dyscyplin, do których odwołują się efekty kształcenia (w tym z obszaru nauk humanistycznych). Dobór form zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku, ich organizacja, w tym liczebność grup na poszczególnych zajęciach, a także proporcje liczby godzin różnych form zajęć w stopniu zadowalającym umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Należy podkreślić, że większość modułów kształcenia składa się z zajęć wykładowych i konwersatoryjnych, które dają szansę na zastosowanie aktywizujących metod pracy ze studentem, szczególnie przy niewielkiej liczebności grup (proporcja wykładów do ćwiczeń na studiach I stopnia wynosi 720:570 godzin w modułach z zakresu nauk podstawowych, zaś w modułach specjalnościowych 180:180; na studiach II stopnia odpowiednio 375:165 i 0:120). Na podstawie analizy sylabusów można stwierdzić, że te szansę wykorzystują przede wszystkim prowadzący zajęcia specjalnościowe (specjalność Reklama i Public Relations na studiach I stopnia), które mają w dużej mierze charakter warsztatowy.

W opinii studentów obecnych na spotkaniu z ZO PKA stosowane metody kształcenia są zorientowane na studenta, motywują ich do aktywnego udziału w procesie kształcenia oraz umożliwiają osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Wśród metod szczególnie aktywizujących studenci wskazywali m.in.

dyskusję, prezentację (przygotowywaną indywidualnie lub zespołowo), studium przypadku (np. w obrębie przedmiotów poświęconych tematyce PR), pracę z tekstem.

Można więc stwierdzić, że program studiów oraz organizacja i realizacja procesu kształcenia (w tym godzinowy wymiar zajęć oraz nakład pracy studentów przewidziany na realizację programu) w stopniu zadowalającym, choć nie w pełni umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia oraz uzyskanie kwalifikacji na poziomie odpowiadającym poziomowi kształcenia i profilu.

Na wizytowanym kierunku występuje bowiem zasadniczy problem na styku przygotowanego programu (zob. analiza Kryterium 1) i jego realizacji, zwłaszcza w zakresie możliwości oceny osiąganych efektów kształcenia. Podstawą ewaluacji stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia jest ocena dokonywana przez prowadzących zajęcia. System oceniania każdego przedmiotu uwzględniony jest w sylabusie, ale analiza kart niektórych przedmiotów nasuwa wątpliwości co do trafności doboru metod weryfikacji w powiązaniu z zapewnieniem sprawdzenia i oceny wszystkich zakładanych efektów kształcenia w szczególności uwzględnienia specyfiki efektów w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych, np.:

a. przedmiot Partie i systemy partyjne (studia I stopnia) ma realizować efekt „jest przygotowany do pracy w organizacjach i instytucjach publicznych”, ale weryfikacją jego osiągnięcia jest tylko egzamin, który musiałby przyjąć bardzo specyficzną formę, by umożliwić weryfikację umiejętności (np. rozwiązanie problematycznego studium przypadku), w dokumentacji brak śladów tego typu form egzaminowania na wizytowanym kierunku;

b. przedmiot Kreowanie wizerunku instytucji (studia I stopnia) ma realizować aż sześć efektów umiejętnościowych (w tym „potrafi przygotować materiał dziennikarski przeznaczony dla wszystkich typów mediów oraz wygłosić wystąpienie publiczne”, „potrafi samodzielnie przeprowadzić strategię wizerunkową instytucji”), ale część wykładowa jest zaliczana na podstawie egzaminu, a podstawą zaliczenia ćwiczeń jest „aktywny udział”.

W takim przypadku, jeżeli karta przedmiotu podaje tylko bardzo ogólnie jedną metodę weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia, absolutnie kluczowe jest jej dostosowanie do efektów kształcenia. ZO nie miał możliwości oceny, czy takie dostosowanie w rzeczywistości ma miejsce, a tym samym, czy rzeczywiście weryfikowane jest osiągnięcie umiejętnościowych i kompetencyjnych efektów kształcenia. Wbrew bowiem deklaracjom z raportu samooceny, uczelnia nie prowadzi systematycznej dokumentacji weryfikowania osiągniętych przez studentów efektów kształcenia i nie sposób ocenić, czy efekty rzeczywiście zostały osiągnięte (mimo istnienia formalnej procedury potwierdzania przez władze jednostki osiągnięcia efektów kształcenia). ZO otrzymał do wglądu dokumentację prac cząstkowych i egzaminów tylko kilku modułów kształcenia (przedmiotów), w tym ze specjalności, na którą nie prowadzi się już rekrutacji. Analiza tych prac etapowych wskazuje, że weryfikowane są przede wszystkim efekty z zakresu wiedzy (zob. zał. 3 cz. I).

Powyższe wątpliwości wzmaga pojawiające się niedostosowanie formy prowadzonych zajęć (w niewystarczającym stopniu aktywizującej studentów) i form weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia do zakładanych efektów kształcenia, np.:

a. efekt przedmiotu Wstęp do badań politologicznych (studia I stopnia 15 godz. wykładu i 15 godz. konwersatorium) „posiada praktyczne umiejętności przeprowadzania badania politologicznego” jest weryfikowany przez ocenę umiejętności korzystania z literatury naukowej, efekt „rozdzieli i potrafi wykorzystać w badaniu odmienne (sic!) metody i techniki badawcze” jest również

weryfikowany przez ocenę umiejętności korzystania z literatury naukowej, efekt „potrafi używać naukowego języka i siatki kategorialnej do opisu i wyjaśniania świata polityki” jest także weryfikowany przez ocenę umiejętności korzystania z literatury naukowej.

Wątpliwości, czy na wizytowanym kierunku wszystkie zakładane efekty kształcenia są realizowane potwierdza analiza losowo wybranych prac licencjackich i magisterskich (zob. zał. 3 cz. II). Procedury w zakresie dyplomowania są jasno określone (Zarządzeniem 19/2016/2017 Rektora UKW i Regulaminem Dyplomowania Instytutu Nauk Politycznych UKW z maja 2017 r.) i przejrzyste, obejmują nadzór opiekuna nad powstawaniem pracy, zapobieganie plagiatom i przebieg egzaminu dyplomowego. W oparciu o opinie studentów można stwierdzić, że procedury te są stosowane, a nauczyciele akademicy udzielają studentom wsparcia w procesie przygotowania prac dyplomowych i starają się rozwijać u studentów poczucie samodzielności. ZO dostrzegł jednak w wielu pracach istotne niespełnianie wymogów stawianych pracom dyplomowym (zarówno na I, jak i na II stopniu studiów). Najczęstszymi wadami prac było: niestosowanie metod charakterystycznych dla nauk społecznych, a czasem w ogóle jakichkolwiek metod naukowych, brak ustrukturyzowanej argumentacji, zwłaszcza brak tez/hipotez badawczych, brak krytycyzmu wobec wykorzystywanych źródeł, czy literatury przedmiotu. Potwierdzałoby to, że efekty kształcenia w zakresie umiejętności, zwłaszcza przygotowania do prowadzenia badań nie zawsze są w rzeczywistości osiągane na wizytowanym kierunku zarówno na I, jak i na II stopniu studiów.

Chociaż w opinii studentów w ramach programu można nabyć umiejętności związane z formułowaniem i analizą problemów, a także doбором metod i narzędzi badawczych (zwłaszcza w ramach seminariów dyplomowych), a nauczyciele wprowadzają studentów w tematykę prowadzonych przez siebie badań naukowych, to należy stwierdzić, że uczelnia nie włącza w sposób systematyczny studentów (zwłaszcza studiów magisterskich) w badania naukowe. Chociaż elementy pracy badawczej są częścią programu niektórych kursów (np. w ramach kursu *Innowacyjność społeczna* na studiach II stopnia studenci poszukują w swoim otoczeniu rozwiązań innowacyjnych, a następnie dokonują ich analizy), to w okresie ostatnich kilku lat zrealizowano jeden projekt badawczy z udziałem studentów (*Wartości i aspiracje młodych dorosłych w kontekście współczesnych zagrożeń dla bezpieczeństwa*), a istniejące koła naukowe prowadzą działalność dyskusyjną i charytatywną (co samo w sobie jest godne pochwały), ale nie badawczą.

Zważywszy, że wątpliwości co do realizacji efektów kształcenia odnoszą się - poza efektami charakterystycznymi dla kierunku ogólnoakademickiego - przede wszystkim do umiejętności i kompetencji społecznych, należy zwrócić uwagę, iż na wizytowanym kierunku zrezygnowano z prowadzenia praktyk studenckich. Uzasadnieniem była dominacja wśród studentów osób pracujących zawodowo, które nie potrzebują „oswajania się” z potencjalnym przyszłym miejscem pracy. Wydaje się jednak, że likwidując praktyki nie uwzględniono w wystarczającym stopniu w programie studiów rozwoju umiejętności i kompetencji społecznych, który jest równie ważnym celem praktyk (zob. efekty kierunkowe „Umie w adekwatnym dla siebie zakresie uczestniczyć w życiu publicznym”; „Ma świadomość znaczenia zachowywania się w sposób profesjonalny i etyczny w pracy zawodowej oraz działalności publicznej”).

Jedynym przedmiotem, który realizuje kształcenie znajomości języka obcego jest lektorat w wymiarze 120 godzin (8 punktów ECTS) na studiach I stopnia i 30 godzin na studiach II stopnia. Zważywszy, że uczelnia nie wymaga od kandydatów zdanej matury z języka obcego na poziomie rozszerzonym, a

także z uwagi na charakter dominującej obecnie na kierunku grupy studentów mających długą przerwę w kształceniu formalnym, osiągnięcie przez absolwentów poziomu znajomości języka B2 (I stopień) lub B2+ (II stopień) wydaje się bardzo utrudnione, jeśli nie niemożliwe.

W świetle regulaminu studiów udział studentów w większości zajęć (za wyjątkiem wykładów) jest obowiązkowy. Plany i harmonogramy układane są w sposób racjonalny i zapewniający właściwą higienę w procesie kształcenia. Aby uwzględnić potrzeby studentów aktywnych zawodowo, zajęcia na studiach stacjonarnych I stopnia prowadzone są w godzinach popołudniowych. Decyzja ta została podyktowana strategią rozwoju kierunku i znajduje aprobatę wśród studentów. Terminy i miejsca organizacji zajęć dobierane są z uwzględnieniem potrzeb studentów kształcących się w formie stacjonarnej. Studenci mogą dość swobodnie migrować pomiędzy grupami zajęciowymi.

Studentom zapewnia się możliwość realizacji indywidualnej ścieżki kształcenia, co w sposób przejrzysty regulują dokumenty ogólnowidziałowe. Indywidualny program studiów dostępny jest dla osób wybitnie uzdolnionych i ma na celu dostosowanie procesu kształcenia do indywidualnych zainteresowań studenta. Cel ten realizowany jest poprzez modyfikację treści, metod i form kształcenia, jak również poprzez wyznaczenie spośród nauczycieli akademickich opiekuna naukowego. W szczególnych przypadkach dopuszcza się możliwość zastosowania indywidualnej organizacji studiów, w tym zmiany harmonogramu zajęć i egzaminów lub modyfikacji w zakresie form zaliczeń i egzaminów. Na przywilej ten liczyć mogą m.in. osoby niepełnosprawne, uczestnicy programów mobilności, studenci aktywni społecznie. Na umotywowany wniosek studentowi można również udzielić urlopu zdrowotnego lub okolicznościowego, krótko- lub długoterminowego, z możliwością zaliczania wybranych przedmiotów lub bez takiej możliwości. Szczególne udogodnienia przewidziano dla studentów niepełnosprawnych, którzy mogą liczyć m.in. na indywidualne dostosowanie do ich potrzeb form egzaminów i zaliczeń oraz zasad udziału w zajęciach. Zdaniem studentów dostosowywanie programu do zindywidualizowanych potrzeb studentów przebiega prawidłowo.

Podstawowe zasady rekrutacji na studia na UKW są regulowane na poziomie ogólnouczelnianym (zwłaszcza Uchwała Senatu UKW nr 87/2015/2016). Również cały proces rekrutacji prowadzony jest centralnie i koordynowany przez Dział Rekrutacji i Spraw Studenckich. Wszystkie informacje na temat procedury rekrutacyjnej podane są na stronie uczelni w przejrzysty i przyjazny dla kandydata sposób. Kandydaci na I stopień studiów politologicznych przyjmowani są w oparciu o wyniki nowej lub starej matury z preferencją dla osób zdających na egzaminie dojrzałości historię lub wiedzę o społeczeństwie. Kandydaci na II stopień studiów przyjmowani są w oparciu o ocenę na dyplomie ukończenia studiów wyższych i w drugiej kolejności średnią ocen z toku studiów I stopnia. Przyjmowani są absolwenci wszystkich kierunków studiów humanistycznych i z nauk społecznych z preferencją punktową dla absolwentów politologii. Przeprowadzona analiza potwierdza, że proces rekrutacji realizuje zasadę równych szans. Sami studenci pozytywnie opiniują zarówno obowiązujące zasady i limity przyjęć, jak i dostępność, rzetelność czy przejrzystość publikowanych informacji.

Ze względu na niewielkie zainteresowanie studiami politologicznymi i relatywnie niewielką liczbę studentów kierownictwo instytutu prowadzącego wizytowany kierunek jest w stanie na bieżąco poznawać i reagować na motywacje i poziom wiedzy rekrutowanych kandydatów. Przykładem takiego działania jest dostosowanie planu zajęć do potrzeb studentów stacjonarnych pracujących zawodowo, którzy szkołę średnią ukończyli przed kilku, kilkunastu laty.

Na wizytowanym kierunku zasady potwierdzania efektów uczenia się osiągniętych w ramach szkolnictwa wyższego reguluje ogólnowydziałowa Procedura realizacji warunków przeniesienia oraz zmiany kierunku studiów lub/i specjalności. Opracowano również ogólnowydziałową Procedurę potwierdzania efektów uczenia się osiągniętych poza szkolnictwem wyższym, ale nie była ona dotąd stosowana. Obie te procedury jasno określają wymagania wobec ubiegających się o potwierdzenie efektów uczenia się, a także wzory dokumentów i terminy w całym procesie.

Mocną stroną wizytowanego kierunku jest dobra komunikacja ze studentami. Studenci wyrazili opinię, iż stosowane metody oceniania umożliwiają im uzyskanie informacji zwrotnej o postępach w nauce i ewentualnych brakach w osiąganiu efektów kształcenia. Regulamin studiów gwarantuje też prawo wglądu do ocenionych prac pisemnych wraz z możliwością uzyskiwania dodatkowych wyjaśnień. Studenci mają świadomość obowiązujących wymagań oraz dostrzegają korelację pomiędzy stopniem ich spełnienia a uzyskiwanymi ocenami. Studenci wyrazili też swoją pozytywną opinię co do przejrzystości oraz rzetelności stosowanych metod oceniania, są również informowani przez prowadzących o kryteriach oceny zajęć, ponadto wiedzę w tym zakresie uzyskują z sylabusów, które są zbieżne z informacjami podawanymi przez nauczycieli akademickich. Z relacji studentów wynika, że wyniki egzaminów ogłaszane są z poszanowaniem obowiązujących terminów i procedur, w tym zasad ochrony danych osobowych. Pozytywnie opiniowana jest organizacja procesu kształcenia, w tym sposób określenia czasu przeznaczonego na rozwiązywanie zadań oraz sposób rozplanowania sesji egzaminacyjnych. Studenci podkreślali również responsywność uczelni w sprawach dostosowania harmonogramu zajęć do ich oczekiwań, czy tworzenia nowych specjalności (przykładem może być uruchomienie cieszącej się dużą popularnością specjalności Analityk polityczny). Studenci w czasie spotkania z ZO wykazali się wiedzą na temat systemu antyplagiatowego oraz możliwych skutków nieuczciwego postępowania. Na podstawie zebranych informacji można stwierdzić, że nie są tolerowane zachowania niezgodne z normami etycznymi lub prawnymi.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Program nauczania w tym dobór treści programowych w obrębie poszczególnych modułów jest zgodny z zakładanymi kierunkowymi efektami kształcenia i uwzględnia aktualny stan wiedzy. Plan studiów dla ocenianego kierunku, czas trwania kształcenia oraz organizacja zajęć są poprawnie opracowane i zgodne z zasadami higieny procesu nauczania.

Na etapie realizacji programu kształcenia występują jednak problemy, które sprawiają, że nie wszystkie zakładane efekty kształcenia są realizowane. Stosowane formy weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia w niewystarczającym stopniu odnoszą się do zdobywania umiejętności i kompetencji społecznych. W rezultacie pewna część studentów nie posiadała umiejętności charakterystycznych dla absolwentów kierunków ogólnoakademickich. Wyraża się to w słabości warsztatowej sporej części prac licencjackich i magisterskich obronionych na wizytowanym kierunku, mimo prawidłowej procedury dyplomowania. Uczelnia nie włącza w sposób systematyczny studentów (zwłaszcza studiów magisterskich) w badania naukowe. Szereg umiejętności i kompetencji społecznych ma zostać nabyte w wyniku form dydaktycznych, które nie zakładają aktywizacji studentów, co niesie ryzyko ich nieosiągnięcia. Kształcenie znajomości języka obcego jest ograniczone do lektoratu i nie uzyskuje należytego wsparcia na innych tematycznych kursach. Poza tymi zastrzeżeniami dobór form zajęć

dydaktycznych oraz ich organizacja, a także proporcje liczby godzin różnych form zajęć umożliwiają studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia w stopniu zadowalającym.

Nie budzi zastrzeżeń bezstronność, rzetelność oraz przejrzystość procesu sprawdzania i oceny efektów kształcenia oraz wiarygodność i porównywalność wyników oceny ani równe traktowanie studentów w procesie sprawdzania i oceniania efektów kształcenia. Uczelnia umożliwia zaadaptowanie metod i organizacji sprawdzania efektów kształcenia do potrzeb studentów niepełnosprawnych, szczególnie uzdolnionych i znajdujących się w szczególnych okolicznościach życiowych. Sposoby i terminy informowania studentów o kryteriach i metodach oceny oraz dostarczania studentom informacji zwrotnej o wynikach sprawdzenia i oceny osiągniętych efektów kształcenia są przejrzyste określone i akceptowane przez studentów. Uczelnia przestrzega zasad higieny nauczania i uczenia się dostosowując harmonogram zajęć i sesji egzaminacyjnej do potrzeb studentów. Uczelnia używa systemu antyplagiatowego a studenci mają świadomość zasad etycznych odnoszących się do zdobywania wiedzy, weryfikacji efektów kształcenia i prowadzenia badań naukowych.

Mocną stroną wizytowanego kierunku jest dobra komunikacja ze studentami oraz gotowość uczelni do wychodzenia naprzeciw oczekiwaniom studentów w zakresie nowych specjalności, czy harmonogramu zajęć.

Zasady rekrutacji kandydatów na kierunek politologia są spójne i przejrzyste, a informacja na ich temat jest dostępna. Przejrzyste określono zasady zaliczania kolejnych etapów studiów, w tym dyplomowania, zasady uznawania efektów i okresów kształcenia uzyskanych w szkolnictwie wyższym oraz zasady potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów.

Dobre praktyki

1. Wprowadzenie specyficznego, zgodnego z potrzebami studentów aktywnych zawodowo harmonogramu zajęć na studiach stacjonarnych I stopnia (godziny popołudniowe).

Zalecenia

1. W odniesieniu do efektów kształcenia z zakresu umiejętności i kompetencji społecznych dostosować formy weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia do zakładanych efektów, systematycznie dokumentować osiągnięcia przez studentów przedmiotowych/modułowych efektów kształcenia poprzez archiwizację prac cząstkowych/etapowych.

2. Wprowadzić elementy kształcenia językowego do przedmiotów prowadzonych w języku polskim poprzez korzystanie z literatury obcojęzycznej.

3. Poprawić jakość prac dyplomowych w zakresie warsztatu naukowego.

4. Systematycznie włączać studentów, zwłaszcza studiów II stopnia, w badania naukowe prowadzone na uczelni.

5. Rozważyć powrót do praktyk zawodowych w formule umożliwiającej lepsze opanowanie umiejętności i kompetencji społecznych charakterystycznych dla absolwenta politologii.

Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

3.1. Projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie i okresowy przegląd programu kształcenia

3.2. Publiczny dostęp do informacji

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

W ramach funkcjonowania Wydziału oraz wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, rolę organu realizującego zadania z zakresu projektowania, monitorowania i przeglądu programu kształcenia pełni Rada Programowa kierunku Politologia Instytutu Nauk Politycznych Wydziału Humanistycznego UKW. Zgodnie z przepisami wewnętrznymi Uczelni, każdorazowe modyfikacje programu kształcenia zatwierdzane są przez Radę Wydziału. W skład Rady Programowej wchodzi nauczyciele akademicy oraz przedstawiciel studentów kierunku politologia.

Swoje zadania Rada Programowa realizuje w ramach regularnych spotkań w toku roku akademickiego, podczas których poruszane są zagadnienia bieżącej modyfikacji programów kształcenia oraz zmian w przedmiotach. Omawiane są również propozycje nowych specjalności. Dokumentacja spotkań Rady wskazuje, iż poruszane są również zagadnienia związane z analizą weryfikacji efektów kształcenia, jednak brak jest szerszych informacji na temat przebiegu tego procesu. W toku prac Rady, jak również w wyniku odbytych spotkań nie zaobserwowano pogłębionych dyskusji o charakterze kompleksowym, mających na celu przegląd programu kształcenia z punktu widzenia aktualności jego celów, profilu kształcenia, znaczenia względem Strategii Wydziału i roli kierunku w otoczeniu lokalnym i regionalnym. Wydaje się to istotne z uwagi na poziom rekrutacji i liczebność studentów, by podjąć próbę analizy systemowej zjawiska i jego konsekwencji dla programu kształcenia, jego profilu i punktów ciężkości czy stosowanych metod dydaktycznych.

Ponadto opiniowaniem planów i programów studiów zajmuje się Wydziałowa Komisja ds. Studenckich i Jakości Kształcenia WH UKW, którą tworzą przedstawiciele nauczycieli akademickich oraz studentów Wydziału.

Zadania związane z projektowaniem i przeglądami programu kształcenia realizowane są bez udziału interesariuszy zewnętrznych. Wprawdzie na Wydziale pod koniec roku akademickiego 2016/17 utworzono niewielkie gremium doradcze złożone z przedstawicieli lokalnego otoczenia społeczno – gospodarczego, jednak w toku przeprowadzonych rozmów i analizy dokumentacji ustalono, iż w jego skład nie wchodzi osoby reprezentujące pełne spektrum istotne z punktu widzenia ocenianego kierunku. Jednocześnie do momentu wizytacji odbyło się jedno spotkanie tego gremium, w związku z czym nie podjęło ono jeszcze realnie działań mogących mieć wymierny i projakościowy wpływ na program kształcenia i jego realizację.

Jednostka wdrożyła procedury uwzględniające udział interesariuszy wewnętrznych w procesach związanych z projektowaniem, zatwierdzaniem, monitorowaniem i okresowym przeglądem programu kształcenia, a także z oceną stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Przedstawiciele studentów i doktorantów wchodzi w skład Senatu Uczelni oraz Rady Wydziału, stanowiąc – zgodnie z art. 61 ust. 3 oraz art. 67 ust. 4 *ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym* – nie mniej niż 20% ich składu. Wybór przedstawicieli następuje z poszanowaniem autonomii samorządu studenckiego. Analiza dokumentacji, poparta uzyskanymi opiniami, pozwala stwierdzić, że studenci mają rzeczywisty wpływ

na program kształcenia (zamykanie i otwieranie specjalności). Potwierdzają to w szczególności listy obecności, protokoły posiedzeń oraz pisemne opinie właściwego organu samorządu studenckiego. Zastrzeżenia wzbudza bardzo niska frekwencja przedstawicieli studenckich na posiedzeniach ciał kolegialnych (zwłaszcza Rady Programowej i Wydziałowej Komisji ds. Studenckich i Jakości Kształcenia). Nie zmienia to faktu, że studenci są zapraszani na posiedzenia i mogą swobodnie wyrażać swoje opinie. Sprawy programowe omawiane są zarówno podczas posiedzeń, jak i w trakcie mniej formalnych spotkań. Efektywność obu form konsultacji oceniana jest wysoko. Zdaniem przedstawicieli samorządu studenckiego współpraca z organami Jednostki przebiega bez zastrzeżeń. Na uwagę zasługuje fakt, iż w Jednostce podjęto wysiłek opracowania sformalizowanej procedury współpracy z organami samorządu studenckiego, która w przejrzysty sposób opisuje wzajemne zależności i wytycza główne kierunki działania.

Funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia w sferze rocznej sprawozdawczości generuje istotną liczbę dokumentacji. Raporty roczne tworzone są zarówno na poziomie kierunków, jak i wydziałów oraz ich jednostek organizacyjnych. Raporty zawierają szereg informacji o charakterze ilościowym oraz niewielką część analityczną noszącą znamiona analizy jakościowej. Tym samym na obecnym etapie zarządzania widoczny jest obszar do zagospodarowania polegający na osadzeniu dokonywanych zmian, prowadzonych analiz i polityki w ramy działania WSZJK. Dzisiejszy stan cechuje aktywność władz instytutu i pracowników w sferze projektowania, oceny, modyfikacji programu, jednakże wymagany jest stosowny ślad i wpływ pochodzący ze środowiska interesariuszy, procedur, ewaluacji. Władze jednostki oraz pracownicy sprawują nadzór nad procedurą i wynikami weryfikacji efektów kształcenia w sposób tradycyjny. Te informacje stanowią podstawę wiedzy. ZOPKA rekomendując instytucjonalizację działań poprzez struktury WSZJK podkreśla jednocześnie fakt, iż przyjęta praktyka przez Instytut wynika m.in. z niewielkiej liczebności grona studentów, dających się „ująć” w relacje bardziej bezpośrednie.

Skuteczność działań doskonalących podejmowanych wskutek wewnętrznej ewaluacji jest zróżnicowana. Lepsze rezultaty uzyskuje się w obszarze zmian programowych niż w procedurze i poziomie dyplomowania, w umiędzynarodowieniu. INP jest świadom szeregu słabości wynikających z ograniczeń finansowych, systemowych, mających charakter uwarunkowań zewnętrznych.

Jednostka zapewnia publiczny dostęp do kompleksowej informacji o programie i procesie kształcenia. Informacje udostępniane są za pośrednictwem stron internetowych, systemów informatycznych, a także w formie drukowanych plakatów, folderów i ogłoszeń. Zasób informacji obejmuje m.in. bieżące komunikaty, regulaminy i procedury, formularze wniosków, programy i plany studiów, efekty kształcenia, zasady rekrutacji, sylabusy przedmiotów, plany i harmonogramy zajęć, harmonogramy konsultacji, formy wsparcia, oferty praktyk i wyjazdów. Są one dedykowane różnym grupom interesariuszy. Z rozmów z nimi przeprowadzonych nie wynikało, by nie spełniały one swej roli informacyjnej, by były nieaktualne. Informacje o indywidualnych ścieżkach kształcenia, w tym wynikach sprawdzania i oceny, przekazywane są za pośrednictwem portalu USOSweb. Aktualnie trwają prace nad udostępnieniem w tymże portalu sylabusów przedmiotów. W opinii studentów obecnych na spotkaniu z ZO PKA informacje są aktualne, rzetelne i wyczerpujące, zaś rozwiązania przyjęte w zakresie stosowanych form komunikacji – skuteczne i satysfakcjonujące. Działania ewaluacyjne w zakresie publicznego dostępu do informacji dotyczą głównie kwestii formalnych i zgodności publikowanych informacji ze stanem prawnym.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia przewiduje realizację podstawowych działań w zakresie projektowania, zatwierdzenia i monitorowania programu kształcenia. W sposób szczątkowy realizowane są zadania związane z przeglądami programu kształcenia. Wydział zapewnia udział w tym procesie przedstawicieli interesariuszy wewnętrznych w stopniu odpowiednim. Brak jest natomiast szerszego zaangażowania przedstawicieli otoczenia Wydziału, związanych z ocenianym kierunkiem studiów. Publiczny dostęp do informacji zapewniony jest w stopniu wymaganym.

Istotnym obciążeniem dla jednostki jest konieczność corocznego generowania rozbudowanych raportów z działalności bieżącej, które w niewielkim stopniu poruszają tematy jakości kształcenia lub realizacji strategii Wydziału.

Studenci posiadają rzeczywisty wpływ na program kształcenia oraz współuczestniczą w podejmowaniu kluczowych decyzji. Studentom zapewnia się publiczny dostęp do kompleksowej informacji o programie i procesie kształcenia – w stopniu i formie odpowiadającej ich potrzebom.

Dobre praktyki

1. Wdrożenie sformalizowanej procedury współpracy z organami samorządu studenckiego jako narzędzia wspomagającego wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia.

Zalecenia

1. Zachęcanie przedstawicieli studenckich do regularnego i aktywnego uczestnictwa w posiedzeniach organów kolegialnych.
2. Uwzględnienie w działalności Rady Programowej kompleksowych przeglądów programu kształcenia, w szczególności pod kątem aktualności jego celów, adekwatności profilu kształcenia oraz znaczenia dla Wydziału i jego otoczenia.
3. Analiza wymagań w zakresie sprawozdawczości, celem ograniczenia wymagań biurokratycznych do niezbędnego minimum na rzecz pogłębienia analiz i wniosków mających istotne znaczenie z punktu widzenia zapewniania jakości kształcenia.

Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia

4.1.Liczba, dorobek naukowy/artystyczny oraz kompetencje dydaktyczne kadry

4.2.Obsada zajęć dydaktycznych

4.3.Rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

Struktura kwalifikacji, a także dorobek naukowy nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku politologia, w tym osób zaliczonych do minimum kadrowego, zgodny jest z efektami i treściami kształcenia określonymi dla kierunku. Występuje kompleksowość struktury kwalifikacji oraz dość duża różnorodność zakresu i specyfiki dorobku, a także doświadczenia naukowego kadry prowadzącej zajęcia na ocenianym kierunku. Kwalifikacje oraz dorobek naukowy wskazanych nauczycieli akademickich dotyczy przede wszystkim nauk o polityce, a ponadto: historii, filozofii, literaturoznawstwa oraz nauk o bezpieczeństwie, nauki o mediach i komunikacji. Zapewnia to możliwość osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku oraz pozwala na realizację programu studiów.

Dorobek naukowy nauczycieli akademickich proponowanych do minimum kadrowego mieści się w obszarach kształcenia do których kierunek politologia został przyporządkowany tj. w obszarze nauk społecznych i humanistycznych jak również w dziedzinach i dyscyplinach naukowych do których odnoszą się zakładane efekty kształcenia. Na studiach pierwszego stopnia grono to tworzy 9 nauczycieli akademickich, w tym 5 w grupie samodzielnych nauczycieli akademickich oraz 4 w grupie doktorów (w tym dwie osoby reprezentują obszar nauk humanistycznych a 7 nauk społecznych). Na studiach drugiego stopnia minimum kadrowe tworzą: 8 profesorów/doktorów habilitowanych oraz 6 doktorów (w tym 3 osoby reprezentują obszar nauk humanistycznych a 11 nauk społecznych). ZOPKA stwierdza iż minimum kadrowe na kierunku politologia na studiach I i II stopnia jest spełnione zarówno pod względem merytorycznym, jak i formalnoprawnym.

W realizacji procesu dydaktycznego (rok akademicki 2016/2017) brało udział 25 pracowników naukowych Instytutu Nauk Politycznych (w tym 3 profesorów zwyczajnych, 9 profesorów nadzwyczajnych z tytułem doktora habilitowanego, 1 doktor habilitowany, 11 doktorów i 1 magister) oraz 14 osób spoza Instytutu (1 profesor nadzwyczajny, 4 doktorów i 9 magistrów), a także pracownicy Studium Języków Obcych i Studium Wychowania Fizycznego Uniwersytetu.

Kadrę charakteryzuje posiadanie umiejętności i doświadczenia w prowadzeniu zajęć dydaktycznych prowadzących do osiągania zakładanych efektów kształcenia i realizacji programu studiów. W procesie dydaktycznym wykorzystywane są tradycyjne i innowacyjne metody kształcenia, a także nowe technologie. Potwierdziła to przeprowadzona hospitacja zajęć oraz rozmowy z pracownikami naukowymi i studentami. Obsada prowadzonych zajęć dydaktycznych zapewnia zgodność dorobku naukowego nauczyciela akademickiego prowadzącego dany przedmiot z dyscypliną, z którą ten przedmiot jest związany.

Występuje pozytywny wpływ realizowanej polityki kadrowej na prawidłowy dobór kadry, zapewnienie jej trwałego rozwoju czy warunków pracy stymulujących i motywujących kadrę prowadzącą proces kształcenia. Powyższą sytuację potwierdza zarówno przekazana dokumentacja, jak i rozmowy przeprowadzone z nauczycielami akademickimi. Konkretnymi przejawami tego procesu są np.: awanse naukowe, publikacje, wyjazdy naukowe itp. na przykład w roku akademickim 2013-2014 pracownicy uzyskali trzy habilitacje, w 2014-2015 - dwie, w 2015-2016 - jedną, a w 2016-2017 - dwie.

Instytut spełnia wymagania dotyczące liczby, dorobku naukowego oraz kompetencji dydaktycznych kadry akademickiej do prowadzenia kierunku politologia.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

1. Mocne strony to: kompetencje dydaktyczne i rozwój kadry naukowej. Jednostka kształci szeroką grupę doktorantów, która może być zapleczem dla dalszego rozwoju Instytutu. Znaczna część kadry zgłasza gotowość prowadzenia zajęć dydaktycznych w językach obcych - głównie angielskim. Wśród nauczycieli akademickich dość dużą grupę stanowią osoby mające oprócz wiedzy teoretycznej także zawodowe doświadczenie praktyczne co znacząco wpływa na formę i zakres przekazywanych treści.
2. Słabe strony to: niski poziom umiędzynarodowienia kadry akademickiej oraz słaba mobilność międzynarodowa pracowników.

Dobre praktyki

1. Propagowanie przez nauczycieli akademickich wolontariatu wśród studentów, co kształtuje nie tylko określone postawy społeczne, ale pozwala także zdobyć praktyczne umiejętności, a tym samym wpłynąć na jakość kształcenia. .

Zalecenia

1. Należy zwiększyć międzynarodową mobilność naukową nauczycieli akademickich.
2. W większym stopniu należy wykorzystać wśród pracowników i studentów ofertę nauczania w językach obcych.

Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Instytut w wymiarze instytucjonalnym, jak i personalnym współpracuje z innymi ośrodkami akademickimi, które w kontekście ośrodków politologicznych należy uznać za wiodące w kraju. Są to głównie ośrodki uniwersyteckie. Jednocześnie INP utrzymuje kontakty z PAN oraz IPN, co jest przejawem dowartościowania ośrodka bydgoskiego oraz wsparcia w zakresie prowadzonych badań naukowych, szczególnie tych odnoszących się do historii politycznej Polski, procesów migracyjnych. Realizowana współpraca obejmuje ośrodki zagraniczne, są to głównie placówki z regionu Europy Środkowo-Wschodniej, z Rosji.

Obecność i zaangażowanie Instytutu w środowisku polskiej politologii ma charakter także nie- i pozaformalny, wyraża się członkostwem, obecnością i „wkładem personalnym” w towarzystwa naukowe, ośrodki analiz (PTNP, IPSA, Pro-Diplomatia, CBSP). Aktywność przedstawicieli kierunku ma charakter zarówno ogólnokrajowy, jak i regionalny. Taki ich układ dowodzi zaangażowania na rzecz polskiej politologii ale jednocześnie na rzecz regionu Kujawsko-Pomorskiego. W ten sposób wzmacniają swoją środowiskową misję doradczo-ekspertką. Pracownicy wcielają się w rolę ekspertów w mediach lokalnych (np. Gazeta Pomorska, Regionalny Punkt Widzenia – audycja radiowa, Akcja Innowacyjna). Współpraca podejmowana przez INP ma wiele wymiarów, są one właściwe dla

środowiska akademickiego i obejmują płaszczyznę naukową (granty badawcze), dydaktyczną, publikacyjną, konferencyjną, popularyzatorską. Za ważne należy uznać zaangażowanie w wydawanie znaczącego politologicznego tytułu Athenaeum, a także własnego Świata Idei i Polityki. Publikowanie w tym pierwszym ma charakter prestiżowy, zaletą drugiego jest zapraszanie naukowców z innych ośrodków, czym Instytut realizuje swą środowiskową misję.

Relacje z otoczeniem mają swój aspekt propagatorski względem uczniów niższego poziomu kształcenia. W tym przypadku propagowanie wiedzy wiąże się z promocją jednostki i kierunku studiów. Warto zatem wskazać na Dni INP, Olimpiada Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym. Formą kontaktu naukowego z otoczeniem są koła naukowe, inicjatywy społeczne.

Relacje z interesariuszami zewnętrznymi – w rozumieniu pracodawców – są realizowane głównie poprzez Radę Programową. Taka perspektywa przedstawiona przez uczelnię wydaje się wąska i mało efektywna, na co uwagę zwrócili także przedstawiciele Instytutu. Warto w związku z tym wskazać, że powiązanie uczelni z otoczeniem społecznym ma szerszy kontekst i wykracza poza ramy współpracy z oferentami praktyk studenckich oraz potencjalnych pracodawców. W związku z tym INP powinien szerszej spojrzeć na tę kwestię, gdyż szereg opisanych i realizowanych inicjatyw naukowych, popularyzatorskich, eksperckich służy dzieleniu się wiedzą i jej transferowi, wymianie wzajemnych doświadczeń, które później znajdują swój wyraz w działalności publikacyjnej, dydaktycznej. Zatem w tym zakresie INP powinien pogłębić swą refleksję nad wielopłaszczyznowym osadzeniem szkoły wyższej w środowisku społecznym.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Uczelnia spełnia wymagania w zakresie utrzymywania kontaktów z otoczeniem zewnętrznym, choć w swej refleksji podchodzi do tej problematyki zbyt wąsko. Skala kontaktów jest pochodną potencjału kadrowego i finansowego uczelni, a także specyfiki procesu dydaktycznego. Oferty specjalności lidera i eksperta politologicznego stanowią „dobre otwarcie”, dowodzą wrażliwości na wyzwania i potrzeby życia społecznego i lokalnego środowiska.

Dobre praktyki – brak.

Zalecenia

1. Intensyfikacja współpracy Rady Programowej z interesariuszami zewnętrznymi.
2. Zmiana podejścia w relacjach z otoczeniem zewnętrznym na rzecz bardziej holistycznego i funkcjonalnego wykorzystania bieżącej działalności Instytutu i procesu kształcenia w procesie komunikacji.

Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Jednostka realizuje i wspiera międzynarodową mobilność studentów ocenianego kierunku, jak również nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku. Zakres umiędzynarodowienia w obu przypadkach nie jest jednak duży.

Zaprezentowano obszerną i różnorodną ofertę kształcenia w językach obcych (głównie po angielsku). Jest ona przygotowana dla studentów Instytutu oraz szerokiego spektrum zagranicznych studentów przyjeżdżających nie tylko do Instytutu Nauk Politycznych, ale także do całego Uniwersytetu. Niestety ze względu na niską liczbę obcokrajowców studiujących w INP (rocznie dotyczy to 4-7 osób pochodzących z uczelni partnerskich) oraz niski poziom znajomości języków obcych przez miejscowych studentów, wspomniana oferta nie cieszy się dużym zainteresowaniem. Z przekazanej dokumentacji wynika, że zajęcia prowadzone są też przez nauczycieli akademickich z zagranicy na podstawie podpisanych umów. Są to jednak tylko pojedyncze przypadki. W oparciu o podpisane umowy każdego roku studenci oraz nauczyciele akademicy Instytutu są beneficjentami programów i staży międzynarodowych.

Występuje pozytywny merytoryczny wpływ współpracy naukowej i dydaktycznej z zagranicznymi instytucjami akademickimi/naukowymi oraz mobilności międzynarodowej studentów i nauczycieli akademickich na koncepcję kształcenia, określenie efektów kształcenia, program i realizację procesu kształcenia, jak również na działalność naukową. Nie jest on jednak znaczący i nie został wyraźnie przez Instytut Nauk Politycznych określony.

Studenci obecni na spotkaniu z ZOPKA wyrazili przekonanie, że program studiów sprzyja umiędzynarodowieniu procesu kształcenia. Obowiązkiem każdego studenta jest potwierdzenie znajomości języka obcego nowożytnego na określonym poziomie. Studenci mają do wyboru lektoraty z języków: angielskiego, niemieckiego, rosyjskiego, francuskiego. Lektoraty realizowane są w wymiarze – odpowiednio – 120 godzin na studiach stacjonarnych I stopnia i 30 godzin na studiach stacjonarnych II stopnia. Formą weryfikacji stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia są egzaminy wewnętrzne. Za organizację kształcenia językowego odpowiada jednostka ogólnouczelniana – Studium Języków Obcych. Przedmioty w językach obcych prowadzone są wyłącznie dla studentów przyjeżdżających w ramach programu Erasmus+. Zdaniem studentów oferta Jednostki w zakresie kształcenia językowego jest dostatecznie szeroka i atrakcyjna. Jakość lektoratów zasługuje na ocenę pozytywną. Mimo to studenci oceniają własne kompetencje językowe jako niewystarczające, co prawdopodobnie przesądza o niskim zainteresowaniu programami mobilności. Wśród przyczyn takiego stanu rzeczy wskazano m.in. aktywność zawodową i relatywnie wysoką średnią wieku studentów.

Uznaniem studentów cieszy się oferowany zakres możliwości udziału w programach mobilności. Jednostka prowadzi współpracę międzynarodową, w ramach której studenci wizytowanego kierunku mogą uczestniczyć m.in. w programie Erasmus+. Z otrzymanego zestawienia wynika, że Jednostka podpisała kilkanaście umów bilateralnych obejmujących studentów, nauczycieli akademickich. Taki wskaźnik uwarunkowany jest m.in. niską liczbą studentów, a także brakiem zainteresowania po ich stronie (aktywność zawodowa, bariery językowe). Dostępność i przejrzystość informacji, a także wsparcie udzielane studentom należy ocenić pozytywnie. Aktualne oferty i wykazy uczelni partnerskich publikowane są m.in. za pośrednictwem strony internetowej. W jednostce organizowane są cykliczne spotkania informacyjne. Bieżące wsparcie zapewniane jest przez powołanego specjalnie do tego celu koordynatora przy udziale jednostek administracji ogólnouczelnianej. W opinii studentów przyjęte rozwiązania można określić jako przyjazne. Zarówno aplikowanie, jak i rozliczanie wyjazdów,

w tym przenoszenie efektów kształcenia i wyrównywanie ewentualnych różnic programowych, przebiega bez zastrzeżeń. W przeszłości podejmowano bez sukcesu próby uruchamiania przedmiotów w językach obcych. Jak wynika z raportu samooceny i przeprowadzonej rozmowy, władze Jednostki dostrzegają potrzebę zwiększenia stopnia internacjonalizacji programu kształcenia.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Jednostka stwarza, warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu programu kształcenia, podejmuje kroki zmierzające do systematycznego doskonalenia i poszerzania oferty w tym zakresie.

Dobre praktyki

1. Dyrekcja wspiera i motywuje pracowników do zagranicznych wyjazdów naukowych.

Zalecenia

1. Należy zintensyfikować umiędzynarodowienie procesu kształcenia. Dotyczy to zarówno mobilności nauczycieli akademickich oraz studentów, ale również poprawy poziomu znajomości języków obcych przez studentów Instytutu czy nawiązania nowych umów celem rozszerzenia międzynarodowej współpracy naukowej.
2. Diagnozowanie problemów i poszukiwanie rozwiązań w zakresie podnoszenia kompetencji językowych studentów o specyficznych potrzebach edukacyjnych.
3. Intensyfikacja działań promujących udział studentów w programach mobilności międzynarodowej.

Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia

7.1. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa

7.2. Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne

7.3. Rozwój i doskonalenie infrastruktury

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Instytut dysponuje dobrą infrastrukturą dydaktyczną, która kilka lat temu została poddana gruntownej rewitalizacji i modernizacji. Pomieszczenia dydaktyczne spełniają standardy placówki dydaktycznej i naukowej szkolnictwa wyższego oraz dla kierunku studiów w profilu ogólnoakademickim. Nie jest to jednakże wyposażenie, które w pełni zaspakaja specyficzne zapotrzebowanie politologiczne. Uzasadniony jest zgłaszany postulat oprogramowania statystycznego do zajęć o charakterze prognostycznym, statystycznym, analiz danych ilościowych.

Sale są przestronne, czyste, wyposażone w sprzęt multimedialny, choć i w tym przypadku potrzeby muszą być nadal zaspakajane. Za wystarczające na tym etapie rozwoju Instytutu i liczby studentów należy uznać rozwiązania socjalne oraz wsparcia studentów niepełnosprawnych. Dalszego zagospodarowania wymaga przestrzeń korytarzowa i spędzania czasu wolnego, rozwijania życia

studentckiego i promowania wspólnej nauki/realizacji prac zespołowych. Sale dydaktyczne to: aula, sale zajęciowe i seminaryjne. Zapewniono dostęp do wifi. Za dobre należy uznać gabinety kadry akademickiej będące w dyspozycji zakładów, są w nich także realizowane zajęcia seminaryjne.

Studenci pozytywnie oceniają infrastrukturę dydaktyczną i naukową wykorzystywaną na wizytowanym kierunku. Dużym uznaniem cieszy się fakt, że wszystkie zajęcia odbywają się w jednym miejscu. Siedziba zlokalizowana jest w ścisłym centrum miasta, w sąsiedztwie głównego kampusu Uczelni. Taki stan rzeczy gwarantuje wysoki komfort dojazdu na zajęcia, a także korzystania z całokształtu udogodnień stwarzanych przez Uczelnię. Zdaniem studentów liczba, powierzchnia i wyposażenie sal dydaktycznych są adekwatne do potrzeb wynikających z programu kształcenia. Większość sal dydaktycznych wyposażono w projektory, ekrany, tablice. Pewnym mankamentem jest fakt, że nie wszystkie sale posiadają rolety, co może utrudniać pracę w trakcie dnia. W budynku brakuje też pracowni komputerowej, co jednak ma szansę zmienić się dzięki staraniom władz. Studenci mogą korzystać z sieci bezprzewodowej. Infrastruktura jest dostępna dla studentów również poza zajęciami – ma to szczególne znaczenie z punktu widzenia działalności organów samorządu i kół naukowych. W przerwach między zajęciami studenci mogą korzystać m.in. ze stołówki położonej na sąsiednim kampusie. Infrastruktura Jednostki została dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych. Budynek wyposażono m.in. w podjazd, windę i toaletę.

Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne są właściwe z uwagi na kierunkowe kształcenie. Liczba i specyfika księgozbioru pokrywa się z zakresem przekazywanej treści. Zapewniony jest dostęp do czasopism naukowych politologicznych, z obszaru studiów międzynarodowych oraz europejskich. Ich liczba oraz aktualność są należyte i odpowiadają potrzebom zdefiniowanym w kartach przedmiotów. Biblioteka zapewnia wolny dostęp do księgozbioru, pracę własną studentów zarówno indywidualną, jak i grupową. Dział wypożyczeń obsługuje studentów z niepełnosprawnościami. Zapewniony jest dostęp do zasobów elektronicznych, anglojęzycznych, do baz danych, w tym: EBSCO, Webo of Knowledge, NATURE. Biblioteka UKW dysponuje dla kierunku politologia czasopismami: zagranicznymi: 14; polskimi – 69. Są wśród nich pozycje odnoszące się do klasycznej politologii, spraw międzynarodowych.

Studenci pozytywnie oceniają dostępność zasobów bibliotecznych, informacyjnych i edukacyjnych. Jednostka oferuje im możliwość korzystania z nowoczesnej i dobrze wyposażonej biblioteki uczelnianej. Biblioteka położona jest w bezpośrednim sąsiedztwie budynku Jednostki. W zbiorach znajdują się m.in. książki, podręczniki, skrypty, czasopisma, prace dyplomowe. Materiały biblioteczne mogą być przeglądane w czytelnich, a także wypożyczane na zewnątrz. Pomieszczenia bibliotek wyposażono w stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu, przydatnego oprogramowania oraz zasobów cyfrowych. Czytelnicy mają dostęp do zbiorów bibliotek cyfrowych, w tym do repozytorium wewnątrzuczelnianego. Informatyzacja biblioteki prowadzona jest w oparciu o specjalistyczne oprogramowanie. System został w pełni zintegrowany z infrastrukturą Uczelni, dzięki czemu funkcję karty bibliotecznej spełnia elektroniczna legitymacja studencka. Przyjęte rozwiązania pozwalają na przeglądanie katalogów, a także składanie rezerwacji i zamówień za pośrednictwem sieci internet. Szczegółowe zasady korzystania ze zbiorów określa regulamin. Szkolenia biblioteczne prowadzone są w formie stacjonarnej po uprzednim umówieniu terminu. W opinii studentów obecnych na spotkaniu z ZOPKA sposób funkcjonowania biblioteki w zupełności odpowiada ich oczekiwaniom. Dobrze oceniane są zarówno zasady korzystania ze zbiorów, jak i godziny pracy, warunki lokalowe czy

kwalifikacje pracowników biblioteki. Wśród największych atutów wskazano nowoczesność i wszechstronność infrastruktury, znaczny stopień informatyzacji oraz wysoką dostępność literatury obowiązkowej i zalecanej w sylabusach. Zdaniem studentów zarówno wielkość, jak i jakość zbiorów jest adekwatna do potrzeb związanych z kształceniem na wizytowanym kierunku. Rozwiązania przyjęte w związku z elektronicznym obiegiem informacji oraz udostępnianiem zasobów cyfrowych należy ocenić jako w pełni satysfakcjonujące. Infrastruktura biblioteczna została dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych m.in. poprzez likwidację barier architektonicznych, wydzielenie specjalnych stanowisk pracy i zaopatrzenie czytelnicy w urządzenia wspomagające. Dodatkowo osoby niesłyszące mogą korzystać z usługi Tłumacza Migam. Aplikacja ta wykorzystuje polski język migowy i tłumaczy rozmowę on-line w czasie rzeczywistym.

Jednostka wdrożyła procedury uwzględniające udział interesariuszy wewnętrznych w procesach związanych z monitorowaniem i doskonaleniem infrastruktury. Władze Jednostki na bieżąco analizują stan zasobów oraz podejmują działania usprawniające. Studenci mogą zgłaszać zapotrzebowanie za pośrednictwem swoich przedstawicieli w organach samorządu lub bezpośrednio. Wśród działań zgodnych z postulatami studentów można wymienić projekt kreatywnego zagospodarowania części holów w budynku, a także starania na rzecz doposażenia sal dydaktycznych. W planach jest utworzenie sali komputerowej. Warto zauważyć, że Jednostce udaje się pozyskiwać środki ze źródeł zewnętrznych. Dostępność zasobów materialnych dla studentów z niepełnosprawnościami monitorowana jest z wykorzystaniem indywidualnych konsultacji. Skuteczność przyjętych rozwiązań należy ocenić pozytywnie.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Obecny stan można uznać za wystarczający. Pod względem infrastruktury oraz wyposażenia sal w pomoce naukowe jednostka powinna zintensyfikować inwestycje. Infrastruktura dydaktyczna, socjalna oraz przeznaczona dla życia studenckiego jest nierównomierna i dlatego wymagana jest kontynuacja procesu inwestycyjnego. Ważne jest zaspokojenie potrzeb w zakresie zasobów bibliotecznych oraz sal i ich wyposażenia. Dowodzi to właściwego ułożenia priorytetów i rozumienia ich ważności dla realizacji efektów kształcenia. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa jest dostosowana do zróżnicowanych potrzeb studentów. Studenci uczestniczą w procesach związanych z monitorowaniem oraz doskonaleniem infrastruktury.

Dobre praktyki

1. Szeroki zakres dostosowania infrastruktury do potrzeb osób niepełnosprawnych

Zalecenia

1. Dalsze doskonalenie wyposażenia infrastruktury miękkiej oraz budowania przyjaznej i zaspakajającej potrzeby studentów przestrzeni wspólnej.
2. Wyrównanie standardu wyposażenia sal dydaktycznych.

Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia

8.1. Skuteczność systemu opieki i wspierania oraz motywowania studentów do osiągnięcia efektów kształcenia

8.2. Rozwój i doskonalenie systemu wspierania oraz motywowania studentów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

W opinii studentów obecnych na spotkaniu z ZOPKA jednostka zapewnia właściwą pomoc naukową, dydaktyczną i materialną. Studenci mają możliwość indywidualnych konsultacji z nauczycielami – zarówno osobiście podczas dyżurów, jak i za pośrednictwem poczty e-mail. Z relacji wynika, że dyżury odbywają się regularnie, a ich zakres odpowiada rzeczywistym potrzebom. Terminy konsultacji ogłaszane są podczas zajęć, a także publikowane za pośrednictwem tablic informacyjnych oraz stron internetowych. Informacje o odwołaniu lub zmianie terminów dyżurów są podawane z odpowiednim wyprzedzeniem. W razie potrzeby nauczyciele pozostają otwarci na opcję spotkania poza wyznaczonymi terminami dyżurów. Komunikacja drogą elektroniczną przebiega bez zastrzeżeń. Nauczyciele wspierają studentów m.in. poprzez udostępnianie autorskich skryptów i opracowań, rzetelne informowanie o postępach w nauce oraz udzielanie porad i wskazówek dotyczących procesu uczenia się. Regulamin studiów gwarantuje prawo wglądu do ocenionych prac pisemnych wraz z możliwością uzyskiwania dodatkowych wyjaśnień. W opinii studentów sylabusy publikowane za pośrednictwem stron internetowych są wystarczającym, kompletnym i rzetelnym źródłem informacji o przedmiotach, dzięki czemu stanowią one istotny czynnik kształtowania opinii i podejmowania decyzji związanych z procesem kształcenia. Na uwagę zasługuje wysoka przydatność pomocy dydaktycznych, w tym trafność doboru literatury obowiązkowej i zalecanej w sylabusach. Wśród mocnych stron wizytowanego kierunku wymieniono kadrę naukowo-dydaktyczną, która – zdaniem studentów – cechuje się wysokimi kwalifikacjami merytorycznymi i interpersonalnymi. Studenci doceniają fakt, że zajęcia prowadzone są przez nauczycieli, którzy nie tylko specjalizują się w określonych dziedzinach wiedzy, ale także posiadają bogate doświadczenie w pracy zawodowej. Wśród czynników motywujących studentów do osiągnięcia jak najlepszych wyników w nauce wskazano: stypendium rektora dla najlepszych studentów, nagrody dla najlepszych studentów i absolwentów Uczelni, nagrody dla najlepszych absolwentów Wydziału. Ważną rolę odgrywają formy wsparcia zewnętrznego, takie jak stypendium Prezydenta Miasta Bydgoszczy czy stypendium Fundacji przy BZ WBK. W ramach systemu wsparcia materialnego studenci mają zapewniony dostęp do wszystkich form pomocy przewidzianych w art. 173 ust. 1 *ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym*. W opinii studentów

zasady przyznawania świadczeń są sprawiedliwe i przejrzyste. Decyzje wydawane i doręczane są z zachowaniem obowiązujących terminów i procedur. Zawierają również pouczenie o dopuszczalnych środkach odwoławczych. Przyznane środki wypłacane są terminowo. Stosownie do art. 175 ust. 4 oraz art. 177 ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym* uprawnienia w zakresie przyznawania świadczeń pomocy materialnej przekazywane są Wydziałowej Komisji Stypendialnej oraz Odwoławczej Komisji Stypendialnej, w których większość składu stanowią studenci delegowani przez właściwe organy samorządu. Organy te uczestniczą w uzgadnianiu treści regulaminu pomocy materialnej. Studenci mają ponadto możliwość zakwaterowania w położonych niedaleko kampusu akademikach.

Studenci wyrazili pozytywną opinię na temat jakości obsługi administracyjnej. Ogółem spraw studenckich zajmują się: dziekanat Wydziału, sekretariat Instytutu. Ich praca wspomagana jest przez jednostki administracji ogólnouczelnianej. Godziny pracy są adekwatne do potrzeb studentów. Studenci na ogół nie doświadczają negatywnego zjawiska polegającego na wydłużonym czasie oczekiwania (kolejki). Bezpośrednią pomoc zapewniają również władze oraz powoływani spośród nauczycieli opiekunowie. Zdaniem studentów pracownicy są kompetentni, życzliwi, pomocni. Rolę pośrednika w kontaktach z administracją pełnią organy samorządu studenckiego, w tym wybierani w zwyczajowo przyjęty sposób starostowie. Studenci stwierdzili, że obowiązujące ich regulaminy i procedury są na ogół czytelne i zrozumiałe. Uczelnia korzysta z systemu USOS, zapewniającego częściową informatyzację procesów związanych z obsługą toku studiów. Poszczególne moduły umożliwiają studentom m.in. planowanie zajęć, wyświetlanie sylabusów, zapoznanie się z wynikami egzaminów i zaliczeń. Organizacja procedur związanych z przyznawaniem świadczeń pomocy materialnej, w tym przyjmowaniem wniosków, wydawaniem decyzji i dokonywaniem wypłat, nie budzi zastrzeżeń.

Funkcjonuje sprawny i przejrzysty system rozpatrywania skarg i wniosków. Ewentualne problemy, uwagi bądź sugestie mogą być zgłaszane starostom, opiekunom, organom samorządu studenckiego lub bezpośrednio władzom. Skuteczność tego typu działań studenci oceniają pozytywnie. Władze pozostają otwarte na zgłaszane im postulaty. Praktyką są comiesięczne spotkania przedstawicieli samorządu studenckiego z władzami, w ramach których na bieżąco rozpatruje się zgłaszane problemy i postulaty. Co semestr organizowane są również analogiczne spotkania z władzami Wydziału. Wsparcie ze strony organów samorządu cieszy się uznaniem studentów.

Proces kształcenia na wizytowanym kierunku jest dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. Za koordynację działań w tym zakresie odpowiada jednostka administracji ogólnouczelnianej – Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych. Do zadań Biura należy identyfikowanie i zaspokajanie potrzeb studentów objętych opieką, reprezentowanie ich interesów, usuwanie barier w dostępie do zasobów informacyjnych i edukacyjnych, prowadzenie polityki informacyjnej, kształtowanie postaw społecznych, wspieranie jednostek administracji, prowadzenie współpracy z organizacjami. Celem wsparcia jest wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez zapewnienie jak najlepszych warunków do udziału w procesie kształcenia. Dostępność kształcenia zwiększana jest nie poprzez obniżanie wymagań, lecz poprzez znoszenie istniejących ograniczeń. Oznacza to, że osoby niepełnosprawne podlegają, co do zasady, takim samym zasadom kształcenia jak osoby w pełni zdrowe – z pewnymi koniecznymi modyfikacjami. Dobór form i metod adaptacji uzależniony jest od rodzaju i stopnia niepełnosprawności. Biuro oferuje studentom bieżące informacje, porady i wskazówki, a także kompleksową pomoc prawną, psychologiczną i specjalistyczną. W razie potrzeby istnieje możliwość

wypożyczenia urządzeń edukacyjno-rehabilitacyjnych. Studenci mogą ponadto korzystać z bogatej oferty zajęć korekcyjno-kompensacyjnych i rehabilitacyjno-rekreacyjnych. W Uczelni opracowano przemyślane zasady adaptacji materiałów dydaktycznych. W ramach likwidacji barier architektonicznych budynki zostały wyposażone w windy, podjazdy, schodołazy, pokoje i toalety dla osób niepełnosprawnych. Dostosowaniem objęto również bibliotekę, akademiki i parkingi. Regulamin studiów przewiduje możliwość kształcenia według indywidualnej organizacji studiów. Indywidualizacja może dotyczyć metod i form kształcenia, form zaliczeń i egzaminów, procedur i terminów związanych z tokiem studiów. Dostosowaniu podlegać mogą również zajęcia wychowania fizycznego, lektoraty i praktyki zawodowe. Biuro prowadzi różnorodne programy prozawodowe i proświadczeniowe, w tym szkolenia, warsztaty i kampanie informacyjne. Pracownicy przechodzą szkolenia z zakresu tzw. pierwszego kontaktu. Osoby niepełnosprawne mogą pobierać stypendium specjalne, o którym mowa w art. 173 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Wysokość świadczenia uzależniona jest od stopnia niepełnosprawności potwierdzonego stosownym orzeczeniem. Na Uczelni działa Zrzeszenie Studentów Niepełnosprawnych. Celem jego działalności jest przede wszystkim integracja środowiska (m.in. poprzez organizację akcji społecznych, wyjazdów i szkoleń), aktywizacja studentów niepełnosprawnych oraz współpraca z Biurem. Ciekawym przejawem aktywności Zrzeszenia jest program „Juwenalia bez barier”. Z uzyskanych informacji wynika, że na wizytowanym kierunku studiuje 1 osoba z ujawnioną niepełnosprawnością w stopniu średnim, sklasyfikowaną jako choroba psychiczna. W opinii studentów obecnych na spotkaniu z ZOPKA oferowane środki wsparcia umożliwiają osobom niepełnosprawnym pełny udział w procesie kształcenia, w tym w prowadzonych badaniach naukowych.

Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA stwierdzili, że otrzymują wsparcie w kontaktach z otoczeniem społeczno-gospodarczym oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy. Jednostka aktywnie współpracuje z mediami, instytucjami życia publicznego, organami administracji, a od niedawna również z przedstawicielami biznesu. Przedstawiciele wymienionych instytucji zasiadają w działającej przy Jednostce Radzie Interesariuszy Zewnętrznych. Zadaniem Rady jest podejmowanie działań zmierzających do dostosowania programu kształcenia do potrzeb rynku pracy, rozszerzanie płaszczyzn współpracy oraz ułatwianie swobodnego przepływu idei pomiędzy światem nauki, biznesu i administracji publicznej. Dzięki temu studenci mogą realizować we współdziałających instytucjach praktyki, staże, wizyty studyjne, projekty badawcze i kulturalne. Jak podkreślono, ważną rolę w rozwoju kontaktów pełnią organizacje studenckie, w tym koło naukowe i organizacja „Milion Ludzi Wyobraźni”. Niewątpliwie czynnikiem sprzyjającym jest również fakt, że znaczna część studentów pozostaje aktywna zawodowo. Kontakty te są, w opinii studentów, istotnym czynnikiem zwiększającym szanse na znalezienie zatrudnienia po studiach. Pomoc w zakresie poszukiwania ofert pracy, praktyk i staży zapewnia jednostka administracji ogólnouczelnianej – Biuro Karier. Biuro zajmuje się m.in. wyszukiwaniem i gromadzeniem ofert, zbieraniem CV, organizacją szkoleń i warsztatów, coachingiem, doradztwem zawodowym i gospodarczym, wspieraniem przedsiębiorczości oraz monitorowaniem losów zawodowych absolwentów. Aktualne ogłoszenia publikowane są za pośrednictwem strony internetowej, która umożliwia m.in. precyzyjne wyszukiwanie i filtrowanie ofert, parowanie ofert z CV. Wybrane informacje pojawiają się również na stronie Biura w portalu społecznościowym Facebook. W ramach porozumienia 6 miejscowych uczelni każdego roku organizowane są akademickie targi pracy. Projekt ten stwarza studentom możliwość zapoznania się z

ofertą potencjalnych pracodawców (ok. 100 wystawców), a także możliwość indywidualnej konsultacji oraz udziału w atrakcyjnych szkoleniach i warsztatach. Studentom uczestniczącym w targach zapewnia się zwolnienie z zajęć. Z myślą o studentach ostatnich lat studiów prowadzony jest projekt unijny „Biuro karier pomostem do kariery”. Podczas spotkania z ZO PKA studenci wykazali się umiarkowaną wiedzą na temat działalności Biura. Z przeprowadzonego wywiadu wynika, że spośród wszystkich inicjatyw relatywnie najwyższą rozpoznawalnością cieszą się targi pracy.

Działą Koło Naukowe Studentów Politologii, w opinii studentów zapewnia się mu odpowiednie wsparcie merytoryczne i materialne, w tym adekwatne finansowanie, swobodny dostęp do infrastruktury oraz profesjonalną opiekę nauczycieli akademickich. Dzięki temu studenci mogą aktywnie realizować projekty badawcze, organizować wydarzenia, uczestniczyć w konferencjach i wizytach studyjnych, współtworzyć publikacje naukowe. W ramach koła organizowane są m.in. debaty i spotkania z ciekawymi ludźmi świata polityki, nauki i mediów (np. debata kandydatów na Prezydenta Miasta Bydgoszczy, debata „Przyszłość Unii Europejskiej” z udziałem przedstawicieli korpusu dyplomatycznego). Studenci uczestniczą w organizacji konferencji naukowych, reprezentują Uczelnię podczas Bydgoskiego Festiwalu Nauki, angażują się w organizację Dni Instytutu, uczestniczą w sesjach Rady Miasta, a nawet występują w telewizji publicznej (jako głos społeczeństwa). Ich prace są publikowane na łamach instytutowego czasopisma. Działalność w Kole umożliwia studentom nie tylko rozwijanie wiedzy i umiejętności z obszarów ich zainteresowań, ale także podnoszenie kompetencji społecznych i organizacyjnych. Obecni na spotkaniu studenci zwrócili uwagę, że jest to również istotny czynnik integrujący społeczność akademicką. Między innymi dlatego – poza inicjatywami stricte naukowymi – organizowane są wydarzenia kulturalne (np. wigilie) i charytatywne. Jako główny czynnik motywujący do działania w Kole wskazano żywe zainteresowanie polityką i naukami politycznymi. Niewielka część studentów postrzega tego rodzaju działalność jako środek zwiększający szanse na uzyskanie stypendium lub podjęcie studiów doktoranckich.

Jednostka zapewnia samorządowi studenckiemu wsparcie organizacyjne i materialne. Poza działalnością stricte regulaminową samorząd realizuje projekty społeczne, kulturalne i edukacyjne. Działalność samorządu finansowana jest zarówno ze środków wydziałowych (udostępnianych doraźnie przez dziekana), jak i ze środków uczelnianych (w ramach wygospodarowanego na ten cel budżetu). Samorząd posiada własną siedzibę, w której zapewniono dostęp do przestrzeni konferencyjno-biurowej, urządzeń multimedialnych, materiałów biurowych. Podczas spotkania z ZO PKA przedstawiciele samorządu uznali, że zakres i jakość otrzymywanego wsparcia są dla nich w pełni satysfakcjonujące. Relacje z władzami Jednostki zostały oparte na zasadzie dialogu i partnerstwa.

Jednostka wdrożyła procedury uwzględniające monitorowanie i doskonalenie systemu wspierania i motywowania studentów. Studenci mogą wyrażać swoją opinię m.in. za pośrednictwem elektronicznych ankiet. Ocenie poddaje się zarówno zajęcia dydaktyczne, jak środowisko kształcenia. Badania przeprowadzane są z poszanowaniem zasad etyki i metodologii badań społecznych, a w szczególności: dobrowolności udziału, anonimowości respondentów, poufności badań. Za organizację i przeprowadzenie ankietyzacji odpowiadają: koordynator uczelniany, koordynator wydziałowy. Nadzór ogólny sprawuje właściwy prorektor. Wzory kwestionariuszy określane są na poziomie uczelnianym i zawierają, co do zasady, treści wspólne dla wszystkich jednostek organizacyjnych. Zdaniem studentów kwestionariusze tworzą spójną i logiczną całość, zaś poszczególne pytania i warianty odpowiedzi formułowane są w czytelny i zrozumiały sposób. Doceniono fakt uwzględnienia miejsca na wypowiedź

otwartą. Pełne wyniki są opracowywane w formie elektronicznych raportów, a następnie przekazywane władzom. Analiza i ocena wyników prowadzona jest za pośrednictwem odpowiednich ciał kolegialnych. Wśród studentów obecnych na spotkaniu z ZO PKA panowało przekonanie, że badania są całkowicie anonimowe, a ich wyniki mają rzeczywisty wpływ na decyzje związane z procesem kształcenia. Wskazano przykłady konkretnych sytuacji, w których praca nauczycieli uległa korzystnej zmianie na skutek działań naprawczych podjętych w związku z informacjami przekazanymi za pośrednictwem ankiet. Przedstawiciele studentów uczestniczą w procesach związanych z projektowaniem organizacji i ewaluacją wyników badań. Pełnią oni również kluczową rolę w organizacji kampanii informacyjnych, których celem jest systematyczne podnoszenie wskaźnika zwrotności ankiet. Jakość poszczególnych form wsparcia jest przedmiotem cyklicznych spotkań pomiędzy organami samorządu studenckiego a władzami. Skuteczność dostępnych narzędzi oceniana jest wysoko. Informacje o formach opieki i wsparcia dla studentów podawane są na stronach internetowych oraz w materiałach drukowanych, a także rozpowszechniane za pośrednictwem sekretariatów, opiekunów, organów samorządu studenckiego. Studenci pozytywnie oceniają kompleksowość, dostępność i aktualność otrzymywanych informacji.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

System opieki i wsparcia można scharakteryzować jako kompleksowy, dostępny i skuteczny. Przyjęte rozwiązania uwzględniają zróżnicowane potrzeby studentów. Jednostka motywuje studentów do wszechstronnego rozwoju, zapewniając im odpowiednią pomoc naukową, dydaktyczną i materialną. Na pozytywną ocenę zasługuje jakość obsługi administracyjnej. System skarg i wniosków funkcjonuje prawidłowo. Jednostka zapewnia wsparcie w kontaktach z otoczeniem społeczno-gospodarczym oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy. Szczególnymi formami wsparcia objęta jest działalność samorządu studenckiego oraz studenckich kół naukowych. System został oparty na zasadzie partnerstwa i wzajemnego zaufania, co stanowi – zdaniem studentów – istotny atut wizytowanego kierunku. Studenci wyrażają pełne zadowolenie z dokonanego wyboru kierunku studiów.

Dobre praktyki

1. Powołanie Zrzeszenia Studentów Niepełnosprawnych.

Zalecenia

1. Dalsza popularyzacja działalności Biura Karier

Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny

Zalecenie	Charakterystyka działań doskonalących oraz ocena ich skuteczności
Uchwała PKA sformułowała ocenę pozytywną.	Widoczna jest troska Uczelni i Instytutu o dostosowanie standardu kształcenia kierunkowego do wyzwań oraz potrzeb otoczenia. W okresie pomiędzy ocenami jakości kształcenia Instytut wzmocnił się kadrowo, szczególnie w grupie samodzielnych

	pracowników nauki, nastąpiło także zasilenie politologicznego rdzenia kadrowego. Instytut rozwija się na poziomie specjalności. Obszarami nadal stanowiącymi wyzwanie pozostaje „szersze wyjście” do obiegu naukowego oraz poziom umiędzynarodowienia.
--	--

Sporządził na podstawie raportów częściowych

Dr hab. Krzysztof Szewior

Wrocław, w dniu 24 listopada 2017

